

NOTÍCIES ESPARSES DEL BARRI CERVERÍ DE LA VALL (1333-1400)

Josep M. Llobet i Portella

Introducció

L'any 2020 vam publicar un article que recollia algunes notícies esparses del barri cerverí de la Vall, el qual, després, prengué el nom de Sant Magí a causa de l'església d'aquesta advocació que s'hi construí.¹ Posteriorment, una atenta lectura dels llibres de Clavaria del segle XIV ens ha permès recollir nova informació sobre aquest tema, la qual oferim a continuació comentada i transcrita. Aquesta informació fa referència a dues matèries: els infants abandonats i el portal de la muralla.

Els infants abandonats

Durant el període medieval, hi havia a les poblacions, de tant en tant, l'abandonament d'algun infant. Les causes eren, principalment, les dificultats de la

seva manutenció o el seu origen il·lícit segons la moralitat d'aquell temps. El Consell Municipal de Cervera nomenava uns determinats prohoms que portaven a terme les gestions per a la criança d'aquelles criatures. En cas que no trobessin una família que volgués fer-se càrrec de l'infant, el primer que feien era buscar una dona que el pogués alimentar. No era difícil trobar-la degut a l'elevada mortalitat de criatures en el moment de néixer o durant les primeres setmanes de la seva existència. Algunes d'aquestes dones que havien perdut el seu fill eren, doncs, les encarregades d'alletar els infants a canvi de percebre una determinada quantitat de diners.

Un document de l'any 1333 ens dona notícia d'un d'aquests abandonaments d'infants. En aquella ocasió, la criatura havia estat acollida a l'hospital de la Vall.²

¹ Josep M. LLOBET I PORTELLA, «Notícies esparses del barri cerverí de la Vall (1356-1704)», *Quaderns Barri de Sant Magí*, 30 (2020), p. 10-31.

² Informació sobre aquest hospital a: LLOBET. *op. cit.*

Per aquest motiu, calgué que les autoritats cerverines compensessin a la institució hospitalària amb la quantitat de dos sous i sis diners³ (document 1).

Una altra notícia localitzada sobre infants abandonats correspon a l'any 1360. En aquella data, la quantitat pagada per les autoritats cerverines fou de quatre sous, que eren l'import satisfet a la muller de Jaume Rabinat, matrimoni que vivia prop del portal de la Vall, per l'acolliment, durant tres dies i tres nits, d'una criatura abandonada (document 2).

El portal de la muralla

Més abundant és la informació sobre el portal de la muralla, anomenat de la Vall, que permetia l'entrada de persones, animals i vehicles a la població, o la seva sortida, per aquell indret.⁴ Ja acabem de dir que, l'any 1360, prop del susdit portal hi vivia Jaume Rabinat i la seva muller.

Bona part del barri de la Vall estava envoltat de muralles, algunes de les quals disposaven de merlets, tal com indica un document de l'any 1378. Segons aquest document, en aquella data, els paers cerverins feren satisfer al picapedrer Pere Cardona la quantitat de quatre lliures i disset sous, que eren una part de l'import del preufet de fer els merlets de la porció de la muralla que anava des del dormitori dels frares predicadors⁵ fins a la torre del

portal de la Vall (document 3).⁶

A la part superior de les muralles cerverines hi havia, en alguns trams, naies i cadafals, que eren unes construccions de fusta destinades a resguardar les persones que s'hi trobaven. L'any 1378, Tomàs Raïc, Pere Ferran, Bartomeu Comet i Bernat Albert reberen quatre sous dels paers cerverins, que eren l'import de desar unes posts de les portes del portal de la Vall i guardar la fusta que havia caigut de les naies. Aquestes posts es trobaven colgades a terra, per la qual cosa s'estaven podrint, i la fusta que havia caigut era la de les naies de la muralla que es trobava prop de la casa de Ramon Pere (document 4).

Un any després, la fusta que havia caigut de la part superior de les muralles era la de un cadafal. En aquella ocasió, la fusta dolenta fou venuda a l'encant per un import de dos sous i cinc diners i la que era bona fou desada a la torre del portal de la Vall (document 5). Als textos dels anys 1378 i 1379, és esmentada «la torre». Potser, en aquell temps, només hi havia una torre al costat del portal. Posteriorment, resta documentat que n'hi havia una a cada costat.

Aquell any 1379, atès que el pont que permetia l'entrada i la sortida pel portal de la Vall tenia tres cabirons trencats, calgué adobar-lo. La reparació fou feta per Jaume Pellicer i costà un sou i dos diners

³ El sistema monetari català, en aquell temps, era el següent: Una lliura = vint sous. Un sou = dotze diners.

⁴ Diverses notícies del portal a: LLOBET. *op. cit.*

⁵ Aquest text ens permet saber que, en aquell temps, el dormitori dels frares estava situat al costat del

convent de Sant Domènec que era proper a la muralla.

⁶ Sobre les muralles de Cervera, hom pot veure: Pere VERDÉS I PIJUAN, «Un llibre de “L'Obra dels Murs” de Cervera (1368)», *Miscel·lània Cerverina*, 10 (1996), p. 13-36.

(document 6). Com a mitjà de defensa, a l'exterior del portal hi havia un vall i, per poder passar, un pont de fusta. En cas de perill, el pont era retirat.

L'any 1383, novament fou Jaume Pellicer, que era llaurador d'ofici, la persona que adoba el pont del portal de la Vall. En aquella ocasió, però, també repara les portes d'aquest portal, ja que no es podien obrir ni tancar. En total, cobrà dos sous (document 7).

També fou Jaume Pellicer qui, l'any 1385, va rebre tres sous per posar a la torre sis posts d'om que estaven prop de la porta de la Vall perquè no es podrissin (document 8).

L'última reparació del pont del portal de la Vall realitzada en el segle XIV de la qual tenim constància és de l'any 1400. Va ser portada a terme per Pere Ferran i costà un sou (document 9).

Textos documentals

1

1333. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar dos sous i sis diners, que són l'import de les despeses ocasionades per un infant abandonat acollit a l'hospital de la Vall.

Arxiu Comarcal de la Segarra, (ACSG), Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1333, f. 29v.

Ítem, donam a I infant gitat que ere al hospital de la Val, II sòlidos.

Ítem, d'altra part, a aquel infant matex, VI diners.

2

1360. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar pel clavari municipal a la muller de Jaume Rabinat, que viu prop del portal de la Vall, quatre sous, que són l'import de l'acolliment, durant tres dies i tres nits, d'un infant abandonat.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1360, f. 78r-78v (el paper del llibre es troba en molt mal estat de conservació).

Ítem, fem donar pel dit nostre clavari a sa muyller d'en Jacme Rabinat, qui està a la porta de la Vall, per tres dies e per tres nits que tench e provey lo gitat, com no trobàrem qui·l volgués emparar, tant ere mal [...], e fem-li donar IIII sòlidos.

3

1378. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar a Pere Cardona, picapedrer, quatre lliures i disset sous, que són una part de l'import del preufet de fer els merlets de la porció de la muralla que va des del dormitori dels frares predicadors fins a la torre del portal de la Vall.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1378, f. 55r.

Ítem, fem donar e pagar a n Pere Cardona, piquer, d'aqueles XIX lliures, XVII sòlidos, que resten a pagar de la obra que avie presa a preu feit a fer los merlets del cantó del dormitor dels prehicadós tro a la torre de la porta de la Vall, segons que apar per lo libre dels obrés de temps que·l honrat en Ramon Pere ere capità, e

a-n'hi àpochà que pres en Pere Cortès, IIII lliures, XVII sòlidos.

4

1378. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar a Tomàs Raïc, Pere Ferran, Bartomeu Comet i Bernat Albert quatre sous, que són l'import de desar unes posts de les portes del portal de la Vall i estotjar la fusta que havia caigut de les naies.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, Clavaria, 1378, f. 69r.

Ítem, fem donar e pagar a-n Thomàs Rahic e a-n Pere Ferran e a-n Berthomeu Comet e a-n Bernat Albert, als quals fem desar les posts de les portes de la Vall qui-s podrien sots terra e estoyar fusta que avie caiguda de les anaylles detràs casa d'en Ramon Pere, IIII sòlidos.

5

1379. Cervera

Els paers de Cervera fan rebre pel clavari municipal un sou, que és l'import de la fusta dolenta venuda procedent d'un cadafal que havia caigut del mur, mentre que la fusta bona procedent també d'aquest cadafal la feren estotjar a la torre del portal de la Vall.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, Clavaria, 1379, f. 4v.

Ítem, com un cadafalch hagués caygut del mur, per zo, nos la fusta que sencera era fem estoyar en la torre a la porta de la

Vall e, alguna que manie que no era bona sinó a foch a fer, fem venre a plaza per II sòlidos, V diners, dels quals, abatuts XVI diners que costà de estoyar e de aportar en plaza e I diner que ach lo corredor, resta, los quals fem reebre per lo dit nostre clavari, I sòlido.

6

1379. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar a Jaume Pellicer un sou i dos diners, que són l'import d'adobar el pont del portal de la Vall, el qual tenia tres cabirons trencats.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, Clavaria, 1379, f. 90r.

Ítem, fem donar e pagar a-n Jacme Pelicer, qui tornà e adobà el pont del portal de la Vall III cabirons que s'i avie trecants [sic] e stave a gran peryll, I sòlido, II diners.

7

1383. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar pel clavari municipal a Jaume Pellicer, llaurador, dos sous, que són l'import d'adobar el pont i les portes del portal de la Vall.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, Clavaria, 1383, f. 69v.

Ítem, fem donar e pagar per lo dit nostre clavari a-n Jacme Pelicer, llaurador, lo qual adobà lo pont de la porta de la Vall e adobà les portes, que no-s podien obrir ne tanchar, II sòlidos.

1385. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar pel clavari municipal a Jaume Pellicer tres sous, que són l'import de posar a la torre sis posts d'om que estaven prop de la porta de la Vall perquè no es podrissin.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1385, s. f. (al final del volum).

Ítem, fem donar e pagar per lo dit nostre clavari a-n Jacme Pelicer, lo qual stoyà VI posts d'olm qui staven prop la porta de la Vall, les quals mes en la torra perquè no-s podrissen, III sòlidos.

1400. Cervera

Els paers de Cervera fan pagar pel clavari municipal a Pere Ferran un sou, que és l'import d'adobar el pont del portal de la Vall.

ACSG, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1400, f. 85v.

Ítem, fem donar e pagar per lo dit nostre clavari a-n Pere Ferran, per adobar lo pont del portal de la Vall, I sòlido.